

IZHAJA OB
ČETRTKIHUREDNIŠTVO IN UPR.
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT. PREDAL ŠT. 345
BAČ. POŠT. HRAN V
LJUBLJANI ŠT. 15393

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVO

POSAMEZNA
ŠTEV. 2 DINNAROČNINA 1 LETO
80, 1/2 LETA 40, 1/4 LE
TA 20 DIN V ITALIJI
NA LETO 40 L. FRAN
CUI 60 F. AMERIKA 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, dne 22. septembra 1932

Štev. 39

V verigah, ječah in temnicah

Znamenite moderne in historične kaznilnice

Moderna kaznilnica v Sing-Singu

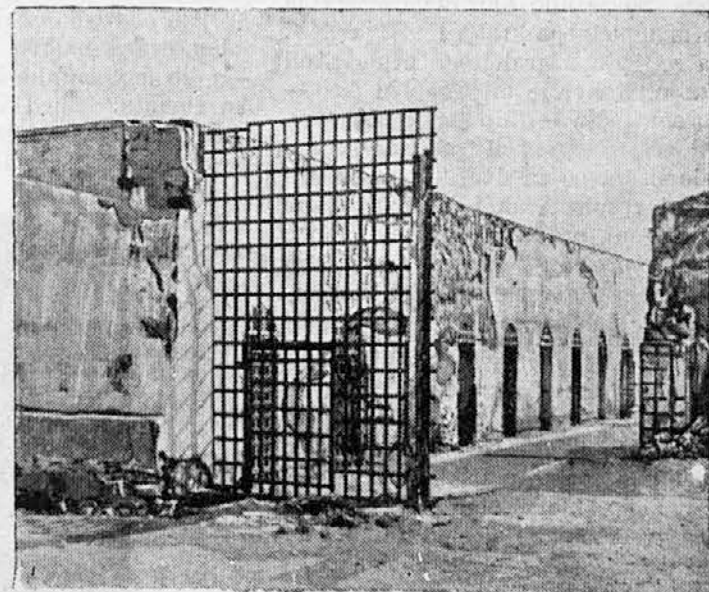
Pred tisoč leti so na tem bregu Hudsona iztrebili poslednje Indijance plemena Sinkh-Sinkh. Pred sto leti — natančneje: l. 1825—1828 — so tam zgradili kaznjenci »ječo s ce-

Šest ur na dan je namenjeno odmoru in zabavi. Mlajši kaznjenci igrajo baseball. Enkrat na leto pridejo čez Hudson »New York Giants«, da si privoščijo poceni zmago nad jetniškim moštvom.

Sing-Sing ima lastno pošto in lasten kino. Vsak večer sede kaznjenci

Nihče ne
pride živ iz
teh kletk

Kaznilnica
v arizonski
puščavi:
vanjo pridejo
samo tisti,
ki so na smrt
obsojeni

To ni slika iz samostana
Straža v ženski kaznilnici v St. Lazare v Parizu

licami. Pred petdesetimi leti je to ječo pregledala posebna komisija in ugotovila, da je zdravju skrajno nevarna. V teku desetletij je sušica pobrala več sto jetnikov. Danes je nekdanja »ječa s celicami« obdana z mogočnimi novodobnimi kaznilniškimi zgradbami in je le še »zaradi pomanjkanja prostora« še zmerom nabita do poslednjega kotička. 930 ljudi leži v celični ječi v Sing-Singu.

Seveda samo ponoči. Čez dan morajo jetniki delati. Sing-Sing ima veliko predilnico, lastno tovarno za čevlje, kovačijo in še dosti drugega. Sedemnajst sto kaznjencev, ki živijo v tem jetniškem mestu, izdeluje 185 različnih predmetov; na leto vržejo ti izdelki dve sto tisoč dolarjev (12 milijonov dinarjev). Vsak kaznjenec dobi za osemurno delo na dan pol-drugi cent, to je 85 par.

v veliki dvorani in morda že četrtič ali petič gledajo isti film. Jetniška uprava hoče nočno bivanje v temnicah čim bolj skrajšati. Velika umrljivost tudi kaznilnici ni v čast...

Stara celična ječa je kakor ogromna skalnata stena, dvajset metrov visoka, pet metrov široka, brez oken. Z obeh strani so vanjo vsekane majhne votline, šest nadstropij druga vrh druge, v vsakem nadstropju je okoli 75 takih votlin. Celice so visoke 1-80 m, široke 90 cm in 2-10 m dolge. Ležišče se čez dan priklapi na zid, drugače nihče ne bi mogel v votlino. Vrata so iz litega železa, kraj njih stoji vedro. To je vse —

Na hodniku, ki drži k »novemu« kaznilniškemu poslopju, ki ima tekočo vodo in prava stranišča, stoji velika kletka s pisanimi, žvrgolečimi ptički. Darila jetnikom. V celice jih

jim ne morejo dati, ker bi v treh dneh poginili.

Rdeče stransko poslopje imenujejo kaznjenci na kratko »klavnico«. V prvih sobah je nameščena bolnica. Jetniki imajo posebno »ligo kaznjencev«, ki si izvoli predsednika in priprošnjika iz njihovih vrst. Toda ta liga ni mogla izposlovati, da bi obolele na smrt obsojene kaznjence pustili, naj umro; take bolnike vzamejo v bolnico in jih ozdravijo, potem pa usmrte.

Za bolnico je namreč dvorana z električnim stolom. Navaden lesen stol z naslonilom. S stropa visi žica, na tleh teče druga žica s kontaktom. Prvo žico pričvrstijo na glavo, drugo ovijejo okoli desnih meč in spuste tok 2000, nato 500 in spet 2000 voltov — v četrtek ob 11. dopoldne...

Vse to mogočno zidovje in množestvilne stolpe in stolpice zaklepa visoka ograja z orjaškimi železnimi vrati. Zunaj pa teče mimo veličastni Hudson.

Ferry O'Brien.

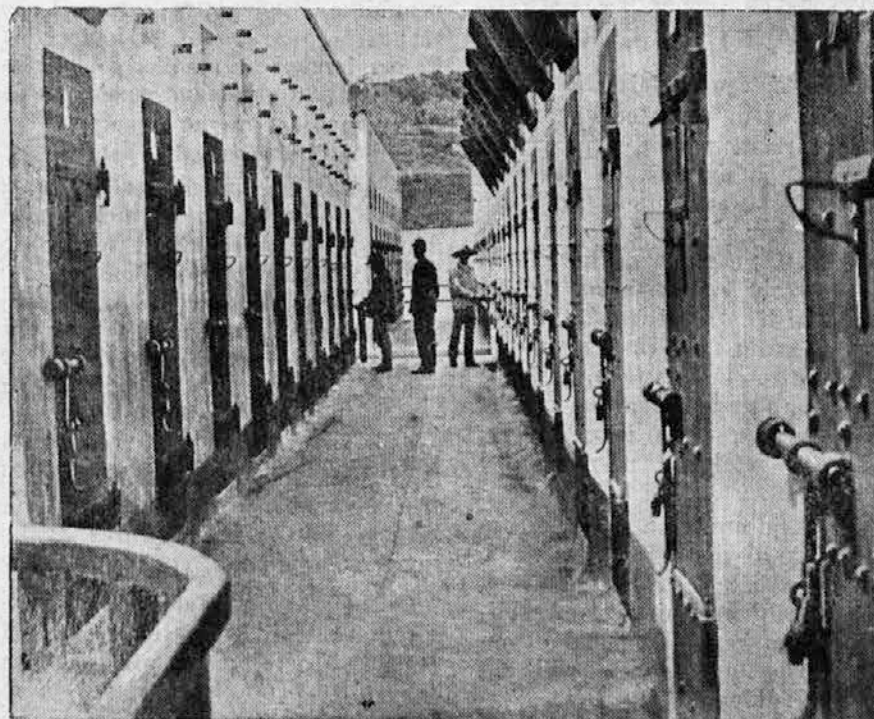
Chateau d'Iff

Pravljica in resnica

Nedaleč iz marsiljskega pristanišča, komaj četrt ure vožnje z motornim čolnom, stoji na goli skalni pečini trdnjavsko ječa If. Zaslovela je po znamenitem romanu Aleksandra Dumasa »Grofu Monte Cristu«. Zato pa se je tudi uprava že davno opuščene državne kaznilnice, tako imenovana »razvalinska administracija« v Marseillu, izkazala hvaležno za tolikšno reklamo. Sicer ni nikoli živel stari italijanski učenjak in zarotnik,

ki bi si bil z dolgoletnim delom izkopal podzemeljsko pot v svobodo. Vkljub temu sta na dveh celičnih vratih nabiti dve tablici, ki opozarjata obiskovalce, da stoje na zgodovinskih tleh, na tleh, kjer se je rodila skrivnostni polna figura »Grofa Monte Crista«, prejšnjega mornarja Edmonda Dantèsa...

Tako torej pripoveduje pravljica. Toda tista resnica, ki se da dokazati, leži drugod. Na gradu Ifu je v

Tu umre 70% jetnikov
hodnik ječe v Cayennu na Peklenskem otoku

resnici dolga leta živel »mož z železno krinko«, o čigar poreklu in pravem imenu si zgodovinarji še zmerom niso edini. Poznavalci francoske kraljevske zgodovine vidijo v skrivnostnem jetniku še zmerom bratadvojčka Ludvika XIV., ki so ga že kot otroka imeli zaprtega na samem in mu niso ničesar izdali o njegovem rodu. Sovražniki kardinala Mazarina in mladoletnega kralja Ludvika XIV. pa so baje izigrali tega brata proti kralju. Konec je bil Chateau d'If — do smrti. Na tej hipotezi o »kraljevski krvi« (čeprav ni treba, da bi moralo iti ravno za dvojčka) mora biti nekaj resnice; zakaj mož z železno krinko ni prebival v nikaki celici, nego v prostorni dvorani z orjaškim kaminom in vsem drugim konforom 17. stoletja.

Tudi mnogo drugih odličnih osebnosti je prebivalo v deloma tesnih in nezdravih, deloma v prostornih in znojnih celicah te skalne utrdbe: tako na primer poljski princ Kazimir, ki je hotel postati poljski kralj, cela vrsta republikanskih abbejev in nekaj časa celo grof Mirabeau, eden izmed voditeljev in govornikov francoske revolucije.

Danes je Chateau d'If priljubljena izletna točka posebno Angležinj, ki pridejo v južno Francijo; pa tudi drugih romantično navdahnjenih tujcev. Poslopje s svojimi ozkimi in zavitiimi hodniki in mnogimi celicami je danes prazno, na zidovih se beró podpisi zaljubljenecv — toda zgodovinske romantike je za zmerom konec.

Dve sto udarcev in nato kis...

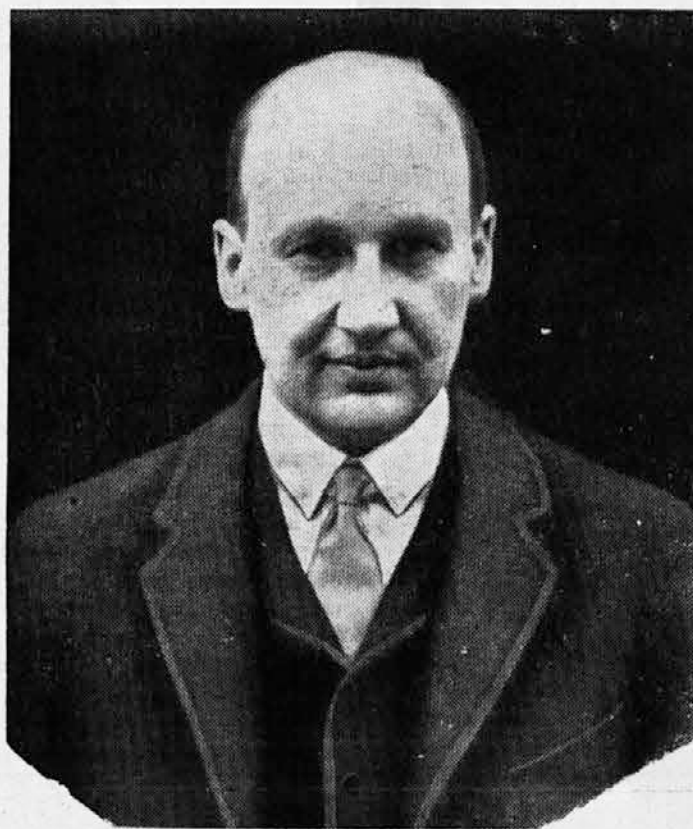
Slika iz ruske kaznilnice na Sahalinu

Ivar Kreuger,

Ceprav se je slika, ki so si jo ljudje v desetih letih napravili o švedskem kralju vžigalici Ivarju Kreugerju, po njegovi smrti zelo skalila, vendar ne moremo reči, da ta mož ne bi bil na svojem področju genij in da ne bi bil eden izmed najbolj zanimivih ljudi, kar jih je v zadnjih letih rodila visoka financa. Izmed vseh velekoncernov, ki so v teku let vzklili iz nič, je bil švedski vžigalični koncern da-

njim napravile pogodbe na dolgo vrsto let.

In ta koncern se ni samo imenoval po Ivarju Kreugerju, temveč je Ivar Kreuger tudi bil edina glava, ki je vse to zgradila in držala skupaj. Kakor večina takih silnih natur, ki se jim na zunaj ne vidita napora in energija, tudi on ni trpel nikogar zraven sebe; vse je izvedel sam, zato pa tudi nikoli ne bi našel nasledni-

leč največji; saj ni obvladal samo rodne dežele Švedske, nego so bile njegove niti razpredene po vsej zemeljski obli. Samo premislimo: od Švedske do Buenos Airesa, od Kanade do Japonske, od Kitaja do Anglije, od Danske do Turčije je ta gigantski koncern obvladal vso trgovino, prodajo in produkcijo vžigalici. Osem in dvajset držav je bilo s Kreugerjem zvezanih, ker so bile z

ka. Danes sicer vemo, zakaj je bilo vse Kreugerjevo početje tako skrivnostno in zakaj ni nikomur dal, da bi mu pogledal v karte. A to nam ne brani, da ne bi občudovali njegove metode o postavitvi tako velikanskega koncerna na noge. Zakaj to je bila izključno njegova ideja.

S tovarnami za izdelovanje vžigalici, ki jih je imel že pred vojno na Švedskem in ki so dobro šle, je začel, in že čez nekaj let je spravil malone vse švedske tovarne te vrste v svoje roke — bil je namreč vrhu vsega tudi zelo dober trgovec — nato pa je izdelal načrt, kako bo na spreten način razpredel svoj koncern čez vso zemeljsko oblo. Vedel je namreč, da se mnoge in mnoge države nahajajo v hudih finančnih stiskah. Te države so bile po večini majhne in njihov gospodarski položaj tako zapleten, da niso mogle od nikogar pričakovati večjega posojila. V mislih so mu bile države kakor Bolivija, Peru, Letonska, Finska, Urugvaj itd. Če dam tem deželam nekaj sto milijonov posojila, si je dejal, bodo z veseljem pograbile lepo priložnost in mi bodo gotovo prepustile vžigalični monopol. Milijone, ki jih potrebujem, da jim bom mogel dati posojila, pa si izposodim v Ameriki. Cesar Amerika ni hotela dati tem malim in neurejenim deželam, bo meni gotovo dala, saj vidi, da postaja vžigalična produkcija vsega sveta moj monopol.

Tako si je mislil, tako je računal Kreuger, toda prišlo je drugače. Sicer je iz početka dobival od Američanov denar, in sicer toliko, kolikor je smel pričakovati na svojo švedsko posest. Dobil je posojilo 2½ milijarde Din, pa jih je takoj dal naprej

Letonski; zato pa si je izgovoril njen vžigalični monopol. Čez dve leti je začelo žito iti v klasje. Vsi Letonci so morali od njega kupovati vžigalice, ne da bi se tega prav zavedali; saj so v resnici kupovali letonske žveplenke, izdelane doma. Samo da je bil Kreuger kupil tovarne, ki so te vžigalice izdelovale.

Potlej si je izposodil v Ameriki 3 milijarde Din in jih dal Poljski, in napravil pogodbo z Nemčijo, ki mu je za posojilo 6 milijard prepustila vžigalični monopol za 50 let.

Tu so se pojavile prve težkoče. Teh 6 milijard, ki jih je moral dati Nemčiji, ni mogel namreč nikjer dobiti. Tudi druge dežele so čakale na denar, zakaj Kreuger je bil podobne pogodbe sklenil vsega skupaj z 28 državami. Vrh tega je moral Ameriki plačevati prilično visoke obresti, in tako je nekako pred tremi leti prvič spoznal, da je njegov položaj zelo slab. Kazalo mu ni drugega, kakor da napove konkurz, ali pa da seže po katerem drugem sredstvu. In Kreuger, ki so ga vsi imeli za poštenjaka od nog do glave, je takrat brez dolgega pomišljanja segel po zelo nepremišljenem sredstvu: začel je namreč potvarjati knjige svojega koncerna, in potvoril tudi bilance raznih delniških družb, ki so bile pod njegovo kontrolo; vstavil je v knjige postavke, ki jih nikjer ni bilo, in tako je nasul svetu peska v oči. To mu ni bilo preveč težko, saj je obsegal njegov koncern toliko podjetij in družb, da nihče ni mogel več imeti pravega vpogleda v vse te stvari. Čudno, da ga je imel še Kreuger sam.

Sicer pa se ni zadovoljil samo s potvorbo bilanc, ne; v Stockholmu si je uredil v sobi, do katere je on edini imel ključ, pravcato delavnico za ponarejanje listin. V njej je ponaredil italijanske zakladne bone in jih vrgel na trg. Ne dá se mu očitati, da bi bil v teh rečeh malenkosten: saj je samo ponarejenih italijanskih zakladnih nakazil spravil v promet za dobrih 6 milijard Din. Seveda je ponarejal tudi delnice svojih lastnih podjetij, to se pravi, vrgel jih je na trg mnogo več, kakor bi jih smel. Obenem je take vrednostne papirje posodil naprej in tako oškodoval svoje upnike za več milijard Din. Seveda teh potvorb ni mogel sam izvršiti, nego je potreboval celo vrsto pomagačev, ki si jih je kupil z visokimi plačami in udeležbo pri »dobitku«.

Tako nam tudi postane razumljivo, kako je mogel Kreugerjev koncern plačevati do leta 1931 tako visoke dividende. Račun je bil kriv, toda napravljen je bil silno rafinirano in ves svet mu je verjel. Ni čuda: saj ni imel Kreuger s svojim ljubeznivim in skromnim nastopom ničesar kriminalnega na sebi. Ne smemo pa seveda pozabiti, da Kreuger ni delal samo z ukradenim ali prisileparjenim denarjem, temveč je tudi resno zaslužil velikanske vsote. Iz dežel, ki je z njimi napravil pogodbe, so mu na podlagi dovoljenega mu vžigaličnega monopola pritekali težki milijoni, zakaj katera država, kateri privatnik more dan današnji živeti brez žveplenk? Nihče! Samo Nemčija jih porabi na dan 21 milijonov, druge dežele pa sorazmerno gotovo nič manj. Vžigalice so pač neobhodno potreben predmet, ki se prodaja tudi v časih najhujše gospodarske krize. (Konec prih.)

— Nemški trgovec Jožef Nottetbrok je iznašel način, kako se da pri letalih preprečiti navpičen padeč na tla. Dognal je namreč, da na obeh koncih odprta cev nikoli ne pade drugače kakor plosko z obema koncema hkrati, ne glede na to, v kakšnem položaju jo spustiš na tla. Izumitelj misli, da bi letalo, ki bi imelo na krilih take cevi, ne moglo strmoglaviti na zemljo tako, da bi se s sprednjim koncem zarilo na zemljo, nego vodoravno. Če se izum obnese, bo število letalskih nesreč hitro padlo.

— Prejšnjo sredo so v Parizu obglavili ruskega zdravnika Gorgulova, ki ga je sodišče obsodilo na smrt, ker je ustrelil prejšnjega predsednika francoske republike Paula Doumerja. Predsednik Lebrun je bil pomilostitev odklonil.

— V republiki Čile so prošli teden spet imeli revolucijo.

— V Nemčiji se gode važne stvari. Prejšnji ponedeljek se je sestal novi

državni zbor, toda še preden je dobro začel zasedati, ga je predsednik republike Hindenburg razpustil. Že razpuščen parlament je kancelarju Papnu izrekel nezaupnico s 530 glasovi proti 30 glasovom; seveda pa je ta nezaupnica pravno neveljavna in ima le politično-moralni pomen.

— Ameriška bojna zračna ladja »Akron« se pri manevriranju uspešno poslužuje aeroplanov. Kadar se hoče dvigniti v večje višine, odleto letala, ki so na njej zasidrana, postane tako lažja in se lahko vzpne v višave. Kadar bi hotela pristati, bi morala izpustiti plin helij, ki je z njim napolnjena; to pa bi bilo nerodno, ker je helij zelo drag. Zato rajši brezžično pokliče letala, naj spet zavzamejo svoja mesta na njej; tako postane težja in se brez izgube spusti na zemljo.

— Indijski narodni voditelj Mahatma Gandhi, ki ga imajo Angleži zaprtega, je začel stavkati s postom in je obvestil angleško vlado, da se bo postil, dokler od lakote ne umre, če vlada ne umakne načrta, po katerem hoče volilno pravico najnižjih indijskih kast urediti s posebnim zakonom.

Kri in orgije - skrivnostno oboževanje „zelene kače“

Vera zamorskih sužnjev na Haitiju — Zelena kača in »zlobne duše« — Duhovnik, ki daje nasvete v zadevah ljubezni, maščevanja in tatvine — Krvave orgije in pik zelene kače

Ni skoraj vere, ki bi bila tako grozna, kakor »vodu« na Haitiju.

Neprestano poročajo iz te dežele, ki je že davno odprla vrata kulturi, o strašnih zločinih in grozovitih obredih, ki se skrivajo za tem oboževanjem. Beseda »vodu« je zapadno afriškega izvora in pomeni »boga strahu«. Že po tem vidimo, da gre za afriško vero, ki so jo prinesli s seboj iz Afrike zamorski sužnji na otok Haiti. Tudi maliki, ki jih dobimo v raznih muzejih, pričajo jasno, da so iz Afrike doma.

Po učenju duhovnov vere »vodu« sta v vsakem telesu dve duši. Kadar zamorec umre, se vrne dobra duša v Afriko, zlobna pa ostane v okolici mrliča. Ta duša ima svoje telo in torej ni nevidna, kakor uče druge vere. Izpremeni se v žival.

Glavni del obredov je češčenje zelene kače, ki varuje človeka pred zlobnimi dušami. Duhovni se dele v moške, ki jim pravijo »papalois«, in ženske, ki se imenujejo »mamalois«. Med zamorci na Haitiju so prav tako v časteh kakor vrači v Afriki. Imajo tudi svoj poseben jezik in so zelo večji v zdravilstvu. Posebno dobro poznajo strašne strupe, ki jih na skrivaj izdelujejo. Nekateri duhovni so zelo znani in je bilo med njimi celo nekaj predsednikov republike.

Duhovnik daje nasvete za vse. Nesrečen zaljubljenec se zateče k njemu, da bi mu dal pijačo, ki mu bo pridobila »dekle, maščevalcem pomaga in odkriva tatove. Prodaja amulete, s svojo kletvijo lahko usmrti zamorca in je sploh vsemogočen med črnci.

Ta čast se podeduje od rodu do rodu. Novinec se mora učiti dolga leta, preden zna vse, kar je zanj potrebno.

Zlovešča moč duhovna vlada nad življenjem in smrtjo zamorcev. Ko se otrok rodi, mu takoj obesi okoli vratu zeleno ovratnico, simbol svete zelene kače. Zaradi zlobnih duhov ga smejo prinesiti iz kože šele deveti dan. Če leže zamorec spat, zamaši najprej vse špranje v koči, da se ne bi vanjo vtihotapila zlobna duša. Če kdo umre, izlijejo takoj vodo iz vseh posod v hiši, da mrtvečeva zlobna duša ne bi mogla kje piti.

Obredi »vodu« so bili časih še strašnejši kakor zdaj. Takrat so pri njih žrtvovali tudi ljudi. To se zdaj le še redkokdaj dogaja.

Zdaj se v temni noči zberejo verniki v temnem gozdu. V soju plamenic polože v svojo sredo zeleno kačo. Potem začno razbijati po bobnih in divje plesati, dokler ne onemorejo. Duhoven žrtvuje sveti zeleni kači petelina. Odgrizne mu glavo in mu izpije nekaj krvi, z drugo pa namaže vernike po obrazih. Krvji pijani zamorci potem še dalje plešejo in divjajo. Iz plesa nastanejo orgije.

Nekoč so pri tem groznem obredu žrtvovali belce, posebno otroke in če je na Haitiju izginil bel otrok, so ga skoraj gotovo ukradli zamorci. Nekaj podobnega se je pred kratkim zgodilo. Otroka so potem dobili v koči neke zamorke, ki je bila duhovnica »vodujecev«. Otrok pa je zaradi strupa, ki ga je moral uživati, zblaznel in vsa umetnost belih zdravnikov ni pomagala. Šele ko so ujeti zamorki obljubili odpust kazni, je otroka v nekaj minutah ozdravila.

Razumeta se.

Matilda: »Kaj misliš?«

Pavel: »Isto kakor ti.«

Matilda: »Ti, jaz bom kričala...«

Radio pri vlomilcih

Detroitška policija je pred nekaj dnevi prišla tolpo vlomilcev in žeparjev, ki so se pri izvrševanju svoje obrti posluževali vseh najmodernejših tehničnih, iznajdb. V njihovem skrivališču je dobila policija celo komplicirano brezžično sprejemno in oddajno postajo, ki je služila zato, da so bili vlomilci v raznih delih mesta med seboj v stalni zvezi. To zvezo so raztegnili tudi na druga mesta.

Tako je radio poročal vlomilec, da je n. pr. na pošti velik naval, da se na tej in tej cesti zbira množica ljudi itd. V takih primerih je poslala centrala tja takoj svoje najspretnije tatove. Sporočala je tudi vsak dan o cenah na tržiščih in o možnostih prodaje ukradenega blaga v vseh večjih mestih, tako da tatovi niso bili nikdar v zadregi, kako naj tako blago obrnejo v denar.

Prijeli so trideset članov te tolpe, med njimi nekega inženjerja, ki je izdelal in vodil aparate.

Žito sesajo

Ruska vlada je naročila v Nemčiji dva plavajoča vlačilca za izvoz žita na Črnem morju. Vlačilca bosta žito, ki ga bodo dovažali po Bugu in Dnjepru z rečnimi parniki, avtomatsko tehtala, luščila in prekladala na morske parnike. Vsako uro bosta obdelala 250 ton žita. Prekladala bosta žito s pomočjo osmih cevi, ki jih bodo električni vetrovi dvigali in pogrezali. Ker bosta vlačilca delala noč in dan, bo moralo osebje prebivati na krovu, kjer so tudi stanovanja s kuhinjo in kopalnicami.

Potres po naročilu

V kamnolomih v Manistiquu pri Michiganu so na ukaz družbe »Science Service« naenkrat pognali v zrak pet četrtn milijona ton apnenca. V ta namen so razdelili po 5000 luknjah 194.000 kil dinamita in naenkrat zažgali. Natančni čas eksplozije so že prej sporočili v Washingtonu. Na ta način so lahko merili, s kakšno hitrostjo prenaša zemeljska skorja potresne sunke

Le počasi

»Ali ne vidite, da nekdo beži z mojim plaščem?«

»Trenutek, da pokličem drugega natakarja; to namreč ni moja miza!«

Nihče ga ne mara

Na postaji Prairie du Chien, Wisconsin, čaka že tedne in tedne velik zaboj. Na eni strani je narisan velik napis: »Prairie du Chien, Wis.« — in nič drugega. Nihče izmed 3943 prebivalcev kraja pa ni hotel zaboja prevzeti, čeprav so si ga že vsi ogledali! V njem je namreč električni stol za ubijanje ljudi, popolnoma pripravljen za obrat.

Ogromen avto

Največji tovorni avto na svetu ima jo v Angliji. Za prvo vožnjo skozi London je bilo treba posebnega policijskega dovoljenja. Krmilo je zadaj, kamor telefonira izvidnik šoferju navodila. Zadaj je napisano z ogromnimi črkami: »Vozite za največjim tovornim avtom sveta! Bodite oprezn!«

Centralna kurjava pred 1700 leti

Vodja Britanskega muzeja v Londonu hoče dokazati, da je civilizacija v Angliji v zadnjem tisočletju nazadovala. Med tem ko je danes centralna kurjava v Angliji pri povprečnih ljudeh nekaj izrednega, so pokazala izkopavanja v Verulamiju, enem izmed glavnih angleških mest pred 1700 leti, da so imeli skoraj v vseh hišah tehnično popolnoma neporečne peči za centralno kurjavo.

Ljubljansko pismo

Nekega večera mi je pripovedoval znanec tele zanimivo in gotovo ne vsakdanjo zgodbo. Zdi se mi tudi za naše čitatelje toliko zanimiva, da se mi jo zdi vredno zapisati.

V skromni hišici je stanovala pred dvema letoma s svojo materjo preprosta in zelo ljubezniva šivilja, ki so ji ljudje pravili »Plavolasi angelček«. Ni potrebno posebej povedati, da so jo vsi njeni mnogoštevilni prijatelji in znanci zelo radi videli. Bilo ji je takrat devetnajst let in s temi svojimi devetnajstimi pomladmi, s svojimi lepimi plavimi lasmi in velikimi očmi res ni bilo čuda, da je marsikomu obrnila pamet. Toda nekega dne se je zgodilo tudi obratno: neki elegantni mladenič, študent prava, je njej zmešal glavico in kmalu so jo ljudje videli samo še v njegovi družbi.

Študent je končal univerzo in šel. Rekel je, da se vrne in da jo vzame za ženo. Tudi to je rekel, da ga tako dolgo ne bo nazaj, dokler ne bo imel

stalne službe, da zagotovi njej in sebi spodobno življenje.

Čas je hitel in »plavolasi angelček« je postal mati. Nezakonska mati. »Plavolasi angelček« je rdel, mati je rdela od sramu, sosedje pa so stikali glave in si pošepetavali. Gotovo veste, kaj to pomeni, če si sosedje začne pošepetavati. Tako strašno je bilo, da deklica ni smela niti iz hiše stopiti, kaj šele, da bi mogla vršiti obrt, ki je skromno sicer, a pošteno redila nje in mater. In tako so počasi skopneli poslednji prihranki in v hišo se je naselila beda. Toda mati in hči z otrokom sta potrpežljivo prenašali težko usodo, čakali in upali — v čudež...
Te dni pa se je čudež zgodil. Po dveh letih trpljenja in obupa, po dveh letih sramote se je mladi pravnik vrnil in izpolnil svojo besedo. Prišel je po svojo ženo in hčerko in ju vzel v svoj novi dom, v srečnejšo bodočnost.

Ali se vam ne zdi čudno, da se je to zgodilo v današnji dobi, ali se

vam ta zgodba ne zdi kakor pravljica o kraljeviču in prezirani Pepelčici? Ali ne piše življenje čudovitih zgodb?

*

V začetku tega leta smo si ogledali razmere na ljubljanskem Gradu. Koliko se je od tistih dob izpremenilo? Kadarkoli je v Ljubljani katera svečanost, je ljubljanski Grad bajno razsvetljen. Kadar pridejo gosti v Ljubljano na kongres, je ljubljanski Grad razsvetljen. Za velesojem je bil Grad razsvetljen. Da se tuje opozore na to staro ljubljansko znamenitost in se jim ta bajna slika za zmerom vtisne v spomin. A kako je z viteško dvorano, kako je s stanovanji v Gradu? Ali je tudi nje obsijala tako slepeča luč žarometov? Ali ne bi bilo mnogo bolje in človekoljubneje, da bi se ti denarji obrnili za podporo grajskim siromakom? Ali ne bi bilo pravičnejše, da se ublaži njih beda, da se jim otrogrenke solze?

*

Uprava našega lista pošilja kavarni »Zvezda« vsak teden po dva izvoda

»Družinskega Tednika Romana«. To-liko jih »Zvezda« potrebuje, da dobe gostje pravočasno list v roke. Toda te dni ni bilo v kavarni niti enega izvoda. In ko so stvar preiskali, so dognali, da sta oba izvoda ukradena. Do zdaj je po kavarnah vladala vse obsodbe vredna navada, da so gostje izrezavali članke in slike iz listov in tako prizadajali kavarnam veliko škodo. Zdaj so začeli krasti kar cele liste! Če pojde tako dalje, bodo morale kavarne poklicati še stražnike in detektive na pomoč, da jim bodo varovali imovino. Tako daleč se človek vendar ne bi smel izpozabiti. Prvič, ker je to navadna tatvina, drugič pa, ker s tem druge goste, ki prihajajo v kavarno, da bere liste, prikrajšajo za njihove pravice. Kaj se mar tisti, ki ima toliko denarja, da si lahko privoščijo drago kavarno, ne more zadovoljiti s tem, da list mirno prebere? A če to ne gre, zakaj si ga ne kupi v trafikki za bora 2 Din? Vsekako bi to bilo poštenejše nasproti kavarni, nasproti listu in ne nazadnje tudi nasproti — njemu samemu.

Deček z grbo

Napisal A. Insua

Malčku je bilo sedem let, bil je edini otrok srednje imovitih staršev in vedno belo oblečen. Kar težko je storil pogled na angelsko glavičico, pogreznjeno med ramama, kakor bi slonel na grbi; razjokal bi se človek ob tem pogledu. Še nikoli nisem videl tako otožnih sinjih oči in tako zlato leskečočih se las kakor pri tem fantku. Še nikoli tako visokega, plemenitega čela, še nikoli čul otroškega glasu, da bi bil tako sladek in tako blagolasičen. Deček z grbo se je zdel kakor delo kiparja, ki je v navalu slabe volje posadil glavo Jezusčka na pritlikavčovo telo.

Otrokova roditelja sta bila zelo nesrečna; kadar je spal, je sedela mati zraven njegove postelje in tiho jokala pred se. Oče je vodil otroka na sprehod, ker ni mogel med druge otroke in se tudi ni smel z njimi igrati. Otroci nimajo srca, gotovo bi se norčevali iz grbca in ga suvali v hrbet. Zato je smel ven samo v očetovem ali materinem spremstvu. Stanovali so na solnčnem kraju, obdanem s samimi cvetočimi akacijami. Mali pohabljenec je z okna opazoval druge otroke, ki so imeli ravna ramena in so se veselo igrali, in njegove sinje oči je zastiral otožen lesket. Mati ga je vprašala:

»Ali ne bi šel s papanom dol?«

»Ne,« je odgovoril otrok, »rad bi s papanom tja, kjer ni otrok.«

Z bolnim srcem se je morala mati vdati v neizprosno.

Deček z grbo je bil izredno bistroumen, eden tistih otrok, ki zgodaj dozore in se zde obsojeni na rano smrt. Tistih otrok, ki ne pridejo na svet, da bi živeli, nego samo zato, da opazujejo ta svet z žalostnimi očmi, da si delajo čudne misli o njem in potem z nasmeškom umro. Pesnik pravi o njih, da niso otroci, temveč duše umrlih starih ljudi, modre, izkušene duše, ki slave vstajenje le v cvetlicah ali pa bolnih otrocih, da jim ni treba predolgo ostati na zemlji.

Grbec je hodil s svojim očetom po samotnih drevoredih. Gledal je, kako migotajo solni žarki skozi listno zelenje, gledal negibno zeleno vodo ribnjakov, kjer se je zrcalila njegova slika, in časih ga je obšla nedoločna želja, da bi stopil k bledemu otroku, ki se mu je smehljal iz vode, prav tak kakor on, v beli mornariški obleki s previsokimi rameni.

Nekega lepega pomladnega dne je malček nenadno zakoprnel, da bi se sam podal v svet. Posrečilo se mu je uspavati čuječnost roditeljev in prišel je na cesto. Tam pa je začutil hladno val, ki ga je obdal z vseh

strani. Ljudje so ga gledali s sočutnimi očmi. Grbasti deček je zbežal v senco akacij, in od ondod v neznane ulice. Neka ženska je zamrmrala, ko ga je zagledala: »Joj, kakšen siromak!«

In potem ga je iz veže poklicala neka stara, grda ženska: »Pridi k meni!«

Otrok je trepečo obstal. Starka je spet poklicala:

»Pridi k meni, nič ti ne storim, samo poljubim te!«

Tedaj je otrok pristopil bliže. Ko je stal pred starko, je vzela izpod predpasnika neki papir in potegnila z njim po grbevem hrbtu. Deček je prebledel:

»Kaj ste mi storili?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice i. t. d. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Mož je kriv!

Ondan sta prišla pred sodišče dva nesrečna zakonca. Naveličala sta se skupnega življenja in se sklenila ločiti. Sodnik vpraša najprej moža, zakaj se hoče otresti zakonskega jarma. Ker pa ne dobi pravega odgovora, se obrne na ženo:

»Povejte, ali je morda vaš mož preveč zapravljal?«

»Kako neki! Saj sem z denarjem jaz gospodarila!«

»Ali je pil?«

»Kje naj bi denar vzel?«

»No,« je tedaj oprezno napeljal sodnik, »kako pa je bilo v zakonu z ljubeznijo?«

Tedaj je žena nenadoma oživela, stopila k sodnikovi mizi, potegnila sodnika za rokav in mu zaupno dejala:

»Ugenili so, gospod sodnik. Že najmlajši otrok ni bil več njegov.«

Ameriška

V Ohio imajo nekje v hribih lokalno železnico. S prvim, drugim in tretjim razredom. Ko privozi vlak do podnožja Lionskega griča, se ustavi. In tedaj se začuje sprevodnikov glas:

»Potniki prvega razreda naj obsele. Potniki drugega razreda naj izstopijo in gredo peš. Potniki tretjega razreda naj izstopijo in pomagajo potiskati vlak!«

Čudna so pota ljubezni...

Po povratu s poročnega potovanja sta sedela v salonu v tesnem objemu. Pa jo vpraša on:

»Kako si se prav za prav prepirala, da ti nisem ravnodušen in da me imaš rada?«

»Nič, samo loterijsko srečko sem potegnila po tvojih plečih. Ali ne veš, da grba srečo prinaša?«

Mali pohabljenec se je žalosten vrnil domov. Oče in mati sta ga hotela pokarati, toda ko sta videla njegovo žalost, se jima je zasmilil:

»Kaj se ti je zgodilo?«

»Nič.«

Mati pa je silila vanj: »Povej vendar svoji materi, kaj so ti storili?«

Otrok je odgovoril:

»Neka žena je potegnila s papirjem po mojem hrbtu in rekla: »Ali ne veš, da grba srečo prinaša?« Nisem tega vedel, ne ti ne papa mi nista nikoli povedala.«

Roditelja sta se spogledala, potlej pa je mati šla, da se izjoče.

Malo dni nato je vprašal grbec očeta, ko sta šla skozi park:

»Kaj je to prav za prav, loterija?«

Oče mu je razložil in ga vprašal:

»Zakaj si hotel to vedeti?«

Namesto odgovora je otrok dalje vprašal:

»Kdaj bodo žrebali?«

»Dvajsetega. Zakaj te tako zanima?«

Deček je do devetnajstega hodil sanjavo okoli in tisti dan se mu je posrečilo, da se je spet ukradel z doma. Na cesti je kupil srečko in potem, ko je bil sam v svoji sobi,

HUMOR

»Oh, dragec, to je prišlo čisto nepričakovano. Nekega dne sem opazila, da me strašno jezi, če slišim, da tvoji tovariši govore, da si bedak!«

*

»Mama,« vpraša Gustel, »kdaj me je prav za prav štoklja prinesla?«

»Prvega avgusta.«

»Čudno,« se zamisli Gustel, »ravno na moj rojstni dan.«

Po medenih tednih

»Pozdravljeni, gospod Nagodè! Kako kaj v zakonu?«

»Kakor na odru: prizor za prizorom.«

Pozna jo

»Janezek, povej mi, koliko bi tvoja mama morala plačati, če bi bila gospodarja dolžna za najemnino 500 dinarjev, štacunarju 200 dinarjev, mlekarici 70 dinarjev, peku 90 dinarjev, mesarju pa 300 dinarjev?«

»Prosim, gospod učitelj, naša mama ne bi nič plačala, ker bi se rajši drugam preselila.«

Dokaz

Pijanec se naslanja na steber električne cestne svetiljke in neprestano trka po njem. Mimo pride stražnik.

»Zaman trkate! Ne bodo vam odprli, ker tu nihče ne stanuje.«

»Kaj mi boste pripovedovali! Če nihče ne bi stanoval, ne bi luč gorala!«

Gospodična Brigita vzame hranilno knjižico izpod zglavja in odhiti k blagajniku banke Lewysohn & Co.

Naš pravi domači izdelek

vneto in neprestano potegoval s papirjem po svojem hrbtu in mrmral: »Srečo papanu, srečo mamici!« Potem je šel s srečko v svojih nežnih ročicah v posteljo.

Srečka je zadela. In ravno tisto noč je deček z grbo umrl. Roditelja sta šla po dobiček in ga razdelila med pohabljenotroke.

»Prosim, izplačajte mi moj denar.« Blagajnik skuša odvrniti grozečo nevarnost:

»Ali ne bi vsaj nekaj pustili, da vam knjižica...«

»Ne!« odgovori energično gospodična Brigita.

Blagajnik odhiti k prokuristu. Prokurist je jadrno pri okencu:

»Vaš denar postane mrtev kapital, če ne bo več služil gospodarstvu, če ne bo preko nas prišel v promet in vam nosil obresti.«

»Ne! Svoj denar hočem nazaj!« ga preseka gospodična Brigita.

Ko prokurist vidi, da z narodnim gospodarstvom nič ne opravi, odide k šefu gospodu Lewysohnu.

Gospod Lewysohn prihiti k okencu:

»Svoj denar bi radi nazaj! Tako, tako! Ali ste pa tudi že polnoletni?«

Tedaj gospodična Brigita pohlevno zardi in dehe:

»Ne!«

In odide s sramežljivim nasmehom na obrazu, gospod Lewysohn pa si pomane roke in jame pripovedovati prokuristu, kako se streže ljudem...

Zato!

»Ko sva se poročila, si mi obljubil, da me boš zmerom ubogal...«

»To je bilo samo zato, ker pred duhovnikom nisem maral prepira začeti.«

*

Knjigarnar je poslal kupecu opomin, ker je naročil neko knjigo, pa je ni plačal. Dobil je tale odgovor:

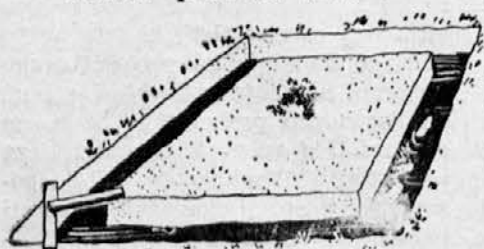
»Zelo spoštovani gospod!

Sporočim Vam, da te bedaste knjige sploh nisem naročil. In če bi jo bil tudi naročil, mi je še niste poslali. Če pa ste mi jo že poslali, je še do danes nisem dobil. Če pa sem jo dobil, sem jo tudi plačal. Če pa je nisem plačal, je tudi ne bom.

Z odličnim spoštovanjem N. N.«

Za bistre glave

Rešitev problema števil. 8

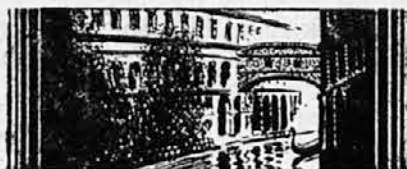

Na vogalu postavita počez prvo bruno, čezenj pa drugo, kakor kaže slika.

Izid žrebanja za naše nagrade

objavimo v 40. številki, ki izide 29. t. m. — Cenj. naročniki, ki še niso poravnali naročnine za tekoče četrtletje, naj to nemudoma store!

MOST VZDIHOV

42. nadaljevanje

ZGODOVINSKI ROMAN NAPISAL MICHEL ZEVACO

Novi naročniki dobe na željo brezplačno ponatis prvih 18 nadaljevanj. Nadalnjih 23 nadaljevanj, priobčenih v št. 12. do 38. »Druž. Tednika«, nismo ponatisnili in se dobe le v omenjenih številkah, ki jih pošljemo novim naročnikom za izjemno ceno 20 Din. Denar je treba poslati vnaprej.

»Da, njegova zvestoba je neomajna, ker je tudi njegova sreča neločljivo zvezana z vašo. Altieri napravi iz vojakov, kar hoče. Priklenil si jih je nase. To je veliko. Evo, kaj morate storiti: Še danes morate poklicati Altierija in se z njim dogovoriti, da pridejo vsi osumljeni pod ključ. Prav bi bilo, da tudi Dandola obvestite o svojih namerah, da s svoje strani otipa Svet desetorice. Če bi se kateri člani Sveta pomišljali, bomo vsaj vedeli, kje moramo začeti.«

Dož je v naglici napisal dve pismi.

Eno je bilo za Altierija, drugo za Dandola.

Pismi sta pozivali generalnega kapitana in velikega inkvizitorja v doževu palačo. Lakej ju je takoj odnesel.

Bembo se je poslovil. Ko se je hotel obrniti, ga je dož prijel za roko.

»In Candiano?« je vprašal.

»Njega prevzamem jaz!« je odgovoril Bembo.

XLIV

Zasledovanje

Bembo je odhajal od doža globoko zamišljen in je le raztreseno odgovarjal na ponižne pozdrave ljudi, ki so ga srečavali.

Na trgu Sv. Marka je stopila k njemu neka žena z otroki; pokleknila je, sklenila roke in udarila s čelom na kamenita tla.

Tudi otroci so poklekneli.

»Kaj bi rada, žena?« je vprašal kardinal.

»Vaša Prevzvišenost, ponoči so mi zgrabili in odpeljali moža, očeta mojih otrok, in zdaj nam vsem grozi smrt od lakote in bede.«

»Kaj je zagrešil tvoj mož?« je trdo vprašal kardinal.

»Kdo bi vedel, Prevzvišenost! Nič, prav nič, kolnem se vam! Saj ni mislil na drugo kakor na delo, in njegovo edino veselje je bilo, ko se je zvečer vrnil domov med nas. Prevzvišeni, samo besedo recite, pa bo rešen. Milosti vas prosim zanj.«

Bembo so nešteto krat ustavile na cesti take ženske, sestre ali žene nesrečnežev, ki so jih ovadbe biričev vrgle v temnico.

Tudi to pot je kakor zmerom hotel že iti dalje brez odgovora. Toda ko je pogledal okoli sebe, je videl, da se je zbralo kakih dvajset mož in žensk iz ljudstva, ki so v spoštljivi razdalji čakali, kaj bo.

Tedaj se mu je nenadoma zablistala neka misel.

Žena je še vedno jokala; ko je izpripovedala svojo nesrečo in ni več našla besed, je venomer jecljaje ihtela:

»Milost, vaša Prevzvišenost!...«

»Uboga žena! Ubogi otroci!« je rekel Bembo tako glasno, da so ga vsi lahko čuli.

Njegov obraz je pokrnil izraz usmiljenja in sočutja.

»Ali prisežeš,« je nadaljeval, »da tvoj mož res ni kriv?«

»Prisežem, vaša Prevzvišenost, na svoje izveličanje prisežem!«

»Vstani, žena!« je velel Bembo. »Bog je uslišal tvojo ponižno prošnjo. Zdaj živimo pod dožem, ki ve, kaj je usmiljenje. Ime Foscari je toliko kakor Pravica. Vstani in idi v miru! Tvoj mož ti bo vrnjen še danes.«

»O, Prevzvišeni!« je zajecjajala nesrečnica, pijana od sreče.

»Živio! Živio!« je jela navdušeno vzklikati množica, ki se je zbrala okoli kardinala. »Naj živi Foscari! Naj živi beneški kardinal!...«

Bembo je iztegnil roko in blagoslovil ljudstvo, ki se je spustilo na kolena.

Nato je počasi krenil dalje sredi pobožnega mrmranja ljudi. Bil je že daleč, ko so še zmerom prihajali do njega vzkliki: Živel kardinal!

»Vse to sem zate storil, Foscari,« je mrmral sam pri sebi. »O, kako lahko se dá ljudstvo voditi. Sto aretacij ti pozabi, če mu le eno pomilostitev obljubiš!... Drhal, vredna si verig, ki te vanje uklepamo!...«

Prezirljiv usmev mu je skrivil ustnice.

Potem je povzel svoje misli:

»Foscari postane slabič tisti mah, ko vidi, da mu grozi neizbežen polom. Močan, nepremagljiv in strašen pa je tedaj, kadar veruje v uspeh svojih načrtov. V takem duhovnem stanju je imel poguma zgrabiti škofa in ga odvesti izpred oltarja, v takem razpoloženju se ni strašil strmoglaviti Candiana. Ves problem je torej v tem, kako obdržati Foscarija pri neupogljivi volji in čvrsti odločitvi.«

V takem razmišljanju se je Bembo vrnil v svojo palačo. Tam je napisal štiri pisma, nato pa se je, že pod večer, ogrnil v viteški plašč in se odpravil z doma.

Namenil se je k Imperiji.

V duhu sta mu bili neprestano pred očmi sliki kurtizane in Bianca; le od časa do časa sta ju izpodrinila Sandrigo in Roland.

Bembo si ni izbral poti ob kanalu, bodisi da ni maral, da bi ga kdo videl, ali pa si je hotel pridobiti časa za razmišljanje.

Ko je zavil v neko stransko ulico, je zdajci zagledal kakih dvajset korakov pred seboj nekega moža, ki je stopal počasi, kakor da se mu nikamor ne mudi.

Kardinal je vztrepetal.

Hoja tega moža, njegova postava, njegove kretnje: vse to mu je priklicalo sliko, ki jo je tako dobro poznal, ali se mu je vsaj zdelo, da jo pozna.

Zavil se je tesneje v svoj plašč, si zakril obraz in pospešil korak. Ko je moža dohitel, ga je z naglim pogledom preletel.

»To ni on!« je zamrmral sam pri sebi.

Zadržal je korak, da ga je neznanec spet prehitel. Potlej pa so ga iznova naskočili dvomi in mehanično je šel za njim.

»Čudno,« je premišljal. »Prisegel bi bil, da je ta človek Roland Candiano. Njegov korak, njegova postava... Da, on je, ne more biti drugače! Pa vendar ni njegov obraz!... Ne, njegov obraz to ni... toda ali je bil njegov obraz, ko se mi je Roland Candiano predstavil za Aretinovega tajnika? Ali sem ga spoznal, ko me je dal ugrabiti in odpeljati z ladjo? Ali sem ga spoznal pred Črno jamo?... Če se je takrat preoblekel in si nadel drugi obraz, zakaj tega zdaj ne bi mogel napraviti!... On je!... Da, on je!...«

Bembu je začelo divje kovati srce.

Noč je legala na zemljo.

Pogledal je okoli sebe. Žive duše nikjer.

Tedaj ga je iznenada prešinila misel, da ga je nemara tudi Roland spoznal!... Strah mu je prišepnil, da se utegne Roland zdaj zdaj obrniti in stopiti proti njemu... in groza mu je zadržala vrat.

»Kaj šel!« je zarenčal sam pri sebi. »Če je Roland ubil Velikega vraga, se ni mogel prej vrniti v Benetke kakor šele danes. Hitreje vendar ni mogel priti kakor Pietro, ki je potoval na vrat na nos noč in dan. Če je tako, potem še zmerom misli, da sem zaprt v Črni jami. Zatorej me še ne more imeti v mislih!... Oh, imam ga!... Ne uide mi več!...«

Na bližnjem vogalu pred nočnim zabaviščem sta se ustavila dva moža.

Bembo ju je spoznal. Bila sta dva tajna biriča.

Prisluškovala sta, kaj govore v zabavišču.

»Žrelo za ovadbe lahko to pot počaka,« je zamrmral Bembo.

Krenil je naravnost proti biričema, se jima dal spoznati in jima nekaj s tihim glasom povedal. Biriča sta se priklonila; eden od njiju se je v teku oddaljil, drugi pa se je pridružil Bembu in šel za njim.

Med tem je neznanec — naj je že bil Roland Candiano ali ne — mirno šel svojo pot.

Ali je slutil kaj, da ga zalezujejo?

Šel je po ozkih ulicah čez mostove in brvi in se ustavil pred neko pristaniško hišico. Ozrl se je na vse strani in ker ni očitno opazil ničesar sumljivega, vstopil.

Bembo ga ni izpustil iz oči. Ko je izginil v hišo, se je pokazal izza vogala, kjer se je bil potuhnil.

Zdaj je imel okoli sebe že štiri biriče.

Vsi so bili dobro oboroženi.

Bembo je začutil, da je napočil eden tistih trenutkov, ko se odloči usoda človeka. Drgetal je od strahu in si govoril, da je blazno početje napasti Rolanda samo s štirimi možmi, ki jih je pobral na cesti. Tistega, ki ga je bil poslal po pomoč, še ni bilo nazaj.

Toda po drugi strani je bila priložnost edinstvena.

Roland Candiano tako rekoč v njegovih rokah — pa naj ga izpusti?

»Ne!« je zarenčal, »pa če me življenje stane!«

Bembo se je obrnil k biričem:

»Dvajset zlatnikov vsakomur od vas, če se polastite moža, ki je pravkar izginil v hišo.«

Biriči so se tresli od pohlepa in oči so se jim zasvetile v temi. Dvajset ducatov je vsakteremu izmed njih pomenilo celo premoženje. »Naprej!« so vzkliknili z vnemo, ki se je zdela kardinalu dobro znamenje.

Toda Bembo jih je s kretnjo roke zadržal.

»Pazite,« je rekel, »ta človek je silno močan! Bodite oprezn!«

Možje so se zasmejali in pokazali na svoja bodala.

Bila so čvrsta kratka trioglata rezila, zgoraj široka, v konici pa zaostrena, z ročajem iz hrastovine.

»Ali ga moramo živega dobiti?« je vprašal eden od njih.

»Vseeno kako,« je s stisnjenimi zobmi odgovoril Bembo. »Živega ali mrtvega!«

Ni se več naslajal ob misli, da bo Rolanda trpinčil. Šlo mu je le še za to, da se ga za vsako ceno iznebi.

»To je postranskega pomena,« je nadaljeval Bembo. »Glavno je, da ga dobite v roke. Še tole sem vam hotel povedati: Mož se bo branil. Zato ni izključeno, da kateri izmed vas obleži.«

»To je združeno z našim poklicem.«

»Prav. Obljubil sem vam po dvajset zlatnikov za vsakogar. Štirje ste, to dá osemdeset. Izplačal bom osemdeset ducatov, ne glede na to, koliko vas ostane živih. Ste razumeli?«

»Naprej!« so vzkliknili vsi štirje.

To rekši so se tiho splazili v hišo. V veži so se zadeli ob lesene stopnice. Oprezno so jeli po njih stopati kvišku.

Vse je bilo tiho. Možje niso dali glasu od sebe; niti škripanje lesa se ni čulo. Plazili so se tiho in neslišno ko mačke.

Hiša je imela dve nizki nadstropji.

Ko so prispeli v prvo, so se ustavili, ne vedoč, kam naj se obrnejo.

Na levi in na desni so bila vrata.

Prisluhnili so najprej pri enih in nato še pri drugih. Vse tiho.

Neslišno so krenili v drugo nadstropje.

Tam so bila samo ena vrata.

Kakor pa ukaz so se tisti mah vsi ustavili.

Začuli so izza vrat pridružene korake, kakor bi nekdo hodil po sobi.

Za temi vrati je bil torej mož, ki ga morajo dobiti v pest!

Spodaj je stal skrit v temi Bembo in zadrževal dihanje v napetem pričakovanju.

Njegove oči so se počasi vzpenjale po pročelju hiše.

Bilo je, kakor bi korak za korakom sledil biringu.

In isti mah, ko so se biringi ustavili pred vrati, so tudi Bembove oči obvisle na oknu, na edinem, ki je bilo razsvetljeno, podobno zamišljenemu pogledu na obrazu človeka, ki ga je noč ogrnila v temo...

Zdajci pa je luč ugasnila.

Naglo kakor misel so se biringi sporazumeli med seboj.

Eden od njih je prižgal ročno svetiljko.

Drugi je spretno in neslišno porinil bodalo med vrata in oboj.

Ostala dva sta se s pleči uprla v vrata in pritiskala.

Mož, ki ga je Bembo zalezoval, je bil res Roland.

Ali je opazil, da gre nekdo za njim? Težko. Preveč je bil zatopljen v svoje misli, ki so se vse vrtele okoli Leonore.

Povratek v Benetke je le še povečal trpljenje, ki se je bilo v dneh potovanja nekoliko poglobilo.

Ko je zagledal Bembo, ga je na prvi mah spreletel brezumen bes. Toda premagal se je. V načrtu ki si ga je bil napravil, ni namenil temu človeku tako lahke in hitre smrti.

Bembo je, kakor smo videli, odšel od Aretina, in tedaj je Roland stopil iz sobe, kamor se je bil skrivil.

»Ali sem govoril po vaši želji, gospodar?« ga je vprašal Aretino.

»Da.«

»Pa zastran Bembovega predloga, da ga obvestim, kadar se vrnete — kaj naj napravim?«

»Obvestite ga, kajpada. Ne vidim, s kakšno pravico naj bi vas oropal lepih denarcev, ki vam jih je obljubil.«

Aretino je široko odprl oči.

»Pridržim si le to,« je nadaljeval Roland, »da vam sam povem, kdaj obvestite svojega dičnega prijatelja. Dotlej pa niti glasu!«

To reši je Roland odšel.

Namenil se je, da poišče Scalabrino in da se nato odpravi v Črno jamo.

Zato je krenil proti hiši v pristanišču.

Toda Scalabrino ni bilo tam.

»Čudno,« je premišljal Roland, »saj je teden dni že minilo!... Kaj se je neki zgodilo?... Bembo prost... Scalabrino nikjer... Morda so ga celo ubili, kdo ve!... Poglejmo v Črno jamo!«

Preoblekel se je, si izpremenil obraz in odšel proti Velikemu kanalu.

Grenke misli so se mu podile v glavi.

Tako blizu je bil Altierijevi palači, tako blizu Leonori, da se ni mogel odločiti, da spet odide iz Benetk. Nejasno upanje, ki vodi zaljubljenca, kadar jim srce prekipeva od ljubezni, mu je zadržalo korak na nabrežju kanala.

Brezupno se je obrnil proti Olivolskemu otoku. Ure in ure je tam taval brez smotra, nato pa se je nenadno spet zagledal pred Altierijevo palačo, ne vedoč, kaj naj stori.

Tako potrta je bila njegova duša, da je začel celo dvomiti, ali naj izvrši svojo osvežo.

»Počemu, ko pa Leonore vkljub temu ne bom nikoli več videl! Če pa jo bom videl, bo to le od daleč, in moje trpljenje bo še hujše.«

Da, počemu naj se maščuje! Počemu naj snuje načrte! Počemu naj sploh še živi!

In takrat ga je prevzel tisti čudni občutek, ko se človeku zazdi, da leže življenje človeku na prsi kakor ogromna skala in zagleda edino rešitev v smrti. Da, vsemu se odreče!... V smrt pojde, tam je pozabljenje!

V tem razpoloženju ga je dobila noč. Počasi je hodil tja v en dan, prišel mimo Imperijine palače, potem pa, truden na smrt, zavil proti hiši v pristanišču, kakor da si tam obeta zatočišča, kjer bi našel malo pokoja za svoje utrujeno telo, malo miru za trpinčeno dušo.

In ko je stal v tej sobi, kjer je umrla njegova mati, kjer je bilo še vse neizpremenjeno kakor pred leti, je res začutil, da je našel malo miru.

Ves njegov obup, vsa njegova boleost se je sprostila, kakor bi se mu težka skala zvalila s prs: dve, tri žgoče solze so se zasvetile v njegovih očeh in mu zdrknile na lice.

Jel je počasi hoditi po sobi gor in dol. Misli je zdaj na Foscarija, ki mu je bil pravkar zadal tako neizprosno udarec, zdaj na Bembo, ki mu je ušel.

Zdajci pa je začul neko škrbljanje na vratih; ustavil se je.

Skoraj isti mah je spet zaškrbbljalo, a že glasneje; nato so se vrata nenadoma s treskom odprla na stečaj, v sobo pa so planili štirje biringi.

Roland je po bliskovo sunil plamenico, ki je razsvetljevala sobo, na tla in se brez besede zagnal v kot, ki je bil najbolj oddaljen od vrat, to je kraj okna.

Biringi so v vrsti stopili naprej in v rokah so se jim zasvetila bodala.

»Vdaj se!« je zarenčal prvi.

Roland je stisnil v roki široko bodalo, ki ga je bil izdrl izza pasu. V temi je preštel biringe. Bili so štirje.

Njihov strnjeni nastop in oprezno prodiranje sta Rolandu dokazovala, da ima opravka z močmi, ki so odločeni na vse.

Začutil je, da je izgubljen.

Res bi dva ali tri podrl na tla, toda prav tako gotovo je bilo, da pride prej ali slej tudi on na vrsto.

Na prostem se Roland te četvorice ne bi bil ustrašil, toda v tem tesnem prostoru, kjer se ni mogel niti prav obrniti, jim ni mogel biti kos.

Zato je sklenil, da kar najdražje proda svoje življenje.

»Ali se vdaš?« so zarenčali biringi.

Bili so mu že tako blizu, da je čutil njih vročo sapo na obrazu.

Namestu odgovora je Roland silovito sunil z rokami. Eden izmed biringev je tuleč odletel. Toda ostali trije so tem besneje navalili nanj.

Niso pa še storili koraka in Roland še ni utegnil v drugič zamahniti, ko so obupni kriki groze in strahu napolnili sobo. Strašen orkan je zavel med biringi in jih vrgel drugega proti drugemu. Roland je obstal odrevenel od brezmejne osuplosti. Kakor bi bil silen vrtnec zavihral v sobo, vse podirajoč pred seboj: pošasten orjak z zmrušenimi lasmi, ki se je v temi zdel še strašnejši, se je tuleč in preklinjajoč zagnal med biringe; njegova ogromna laketa se je dvigala nalik batu, žvižgala v zraku in padala biringem po glavah. Potlej je velikan, ne da bi se mu bilo zdelo vredno okno odpreti, sunil s svojim ogromnim komolcem vanj, da se je steklo razletelo; nato pobral prvega biringa, ki mu je prišel pod roke, ga zavihljal v zrak in v širokem loku zagnal skozi okno; zamolklo je telo priletelo na kameniti tlak in se raztreščilo.

»Prvi!« je zarjul velikan.

Trenutek nato se je začul drugi tresk, in potem tretji.

»Dva!... Trije!... Štirje!... To je vse?... Kdo je zdaj na vrsti?«

Vsi štirje biringi so ležali negibni, v široki mlaki krvi spodaj na tlaku.

»Scalabrino!« je zarjul Roland.

»Da, Visokost! Zdi se, da sem ravno prav prišel!... Zdaj pa brž... beživa!...«

Moža sta se zagnala iz sobe.

Toda v trenutku, ko sta bila spodaj in sta hotela planiti na cesto, se je od zunaj začul hrup korakov in neki glas — Bembov glas — je zarjul:

»Obkolite hišo! Preiščite jo! Ubijte vse, ki so v njej!«

»Tri sto hudičev!« je zarenčal Scalabrino.

»Naprej!« je velel Roland.

»Ne, Visokost, nazaj morava!... Za menoj!...«

Bembo je spodaj čakal, kako bodo biringi, ki jih je bil poslal na Rolanda, opravili svoje delo.

Njegov pogled se je bil ustavil na razsvetljenem oknu.

»Tamle je!« je zamrmral.

Zadržujoč dihanje, kakor bi sledil biringem korak za korakom, je godrnjal sam pri sebi:

»Zdaj so v prvem nadstropju... Dobro... Zdaj so pred vrati... So jih že vdrl... V sobi so... Oh, luč je ugasnila... Zdaj so se zgrabili!...«

Bembo se je pokazal izza vogala, kjer se je dotlej skrival, in stopil na cesto.

Tako je bil zaverovan v okno tam gori, da ni videl, kako je nekdo vstopil skozi odprta hišna vrata.

Zdajci je zagledal, kako se je okno s treskom odprlo; in prihodnji mah je zletela črna gmota skozi okno in treščila predenj na tla.

»Vrgli so ga skozi okno!« je zatulil. »Vendar že... zdaj te imam!«

Pokleknil je na tla pred moža, ki se je bil raztreščil na tlaku, in ga prijel za ramena.

Toda koj nato je bil spet na nogah in krik besa se mu je izvil iz penečih se ust:

»To ni on! Oh, demon!...«

Isti mah je priletelo drugo truplo nekaj korakov od njega, in za njim tretje, in še eno.

Ves tresoč se od togote je bil Bembo spoznal štiri biringe.

»O, demon!« je hropel venomer in si pulil lase, »spet mi je ušel!...«

Pogledal je okoli sebe, hoteč zbežati.

Takrat pa je uzrl četo mož, ki je v diru prihajala proti njemu.

Bila je pomožna četa, ki je bil ponjo poslal! Kakih petdeset biringev in strelcev se je ustavilo pred hišo. Bembo se je izvil iz grla krik brezumnega veselja.

Biringi so se na vrat na nos zagnali skozi odprta hišna vrata. V sosednjih hišah so se pokazale na oknih glave prestrašenih prebivalcev, toda že trenutek nato so spet izginile.

Roland in Scalabrino sta se zagnala na stopnice v trenutku, ko so prvi strelci udrl v hišo. Nekaj sekund nato sta že bila v nekdanji Juanini sobici. Kakor bi trenil, sta porinila pred razklana vrata posteljo, nato še omaro in mizo, skratka vse, kar sta našla v sobi.

»Tri minute imava časa,« je dejal Roland.

»Za menoj, Visokost, za menoj!« je kriknil Scalabrino in že je potegnil svojega tovariša v drugo sobo, ki je služila, kakor bralci gotovo še pomnijo, za kuhinjo.

Nato sta še druga vrata zadela s pohištvo.

Že se je začelo razbijanje po prvih vratih. Scalabrino se je spustil pred kaminom na tla.

Roland je, ne meneč se za to, kaj počenja Scalabrino, izdrl dve pištoli in se postavil pred vrata. Prepričan je bil, da se bliža poslednji boj.

Scalabrino pa je med tem obdeloval z bodalom zidovje kamina. V nekaj sekundah je izkopal tri, štiri zidake.

Toda že so se tudi druga vrata začela podajati.

»Držite se, Visokost!« je kriknil Scalabrino in besno rušil kamin.

Takrat se je začelo oglušujoče vpitje: vrata so jela pokati in napadalcji so zagnali krik zmagovalstva.

Strel je počil in eden izmed biringev se je zgrudil, zadet na smrt. Napadalcji so prepadeni obstali in za trenutek je zavladala tišina. Potem pa so še s hujšo silo navalili in kriki besa so napolnili ozračje.

Spet je počil strel...

Spet je telebnil biring po tleh.

Roland je vrgel pištoli proč in pograbil bodalo.

Strašen tresk...

To je pomenilo konec...

»Rov je prost!« je takrat zarjul Scalabrino. Roland se je obrnil k svojemu tovarišu. V kamini je zevala črna vrzel.

Scalabrino je pokazal nanjo in zasopel:

»Najprej vi, Visokost!«

»Idi!« je velel Roland.

Scalabrino je razumel, da Roland ne bo odnehal. Niti sekunde nista smela več izgubiti; splazil se je v rov.

Roland za njim.

„Zasanjane ustne“

Kaj filma Elizabeta Bergner — Njena karijera pri gledališču in filmu

Režiser dr. Paul Cziner je napravil nov film z Elizabeto Bergner, ki se imenuje »Zasanjane ustne«. Manuskript je napisal Cziner s Carlom Mayerjem. Bergnerica je rekla, da je to njena najtežja vloga.

»Zasanjane ustne« je sedmi film slavne umetnice. Sedmica je njena srečna številka. To je dokazal tudi film sam.

Mislimo, da nam čitatelji ne bodo šteli v zlo, če se ob tej priložnosti spomnimo umetnice in njene filmske karijere. Že v otroških letih je ljubila gledališče in hotela tudi sama igrati, toda doma je niso pustili. Dolgo je morala prositi, da so ji starši dovolili iti v dramsko šolo, ki jo je prav kmalu dovršila z odliko. Toda šele čez leto dni je dobila prvo gledališko službo v Innsbrucku. Odondod je šla v Zürich. Najprej je igrala samo manjše vloge, kmalu pa je začela dobivati tudi večje. V Münchnu je bila partnerica slavnega Moissija, toda tam se ni posebno obnesla. Svoj prvi večji uspeh je doživela šele leta 1922. v Berlinu. Igrala je časih pri Reinhardt, časih pri Barnovskem. Pri tem slovitem ruskem režiserju si je z vlogo v drami »Kakor se vam zdi« osvojila ves Berlin. Potem je poskusila tudi s

filmom. Dr. Cziner jo je angažiral za film »Nju«, ki je zaslovel po vsem svetu. Nato so prišli še filmi »Donna Juana«, »Florentinski goslač«, »Ljubez« in »Gospodična Elza«. Slava velike umetnice je čedalje bolj rasla.

Značilno je, da je Bergnerica igrala vsako leto samo v enem filmu, ali pa še tisto ne. Dobro se je zavedala, da je za vsako dobro igralko poguba, če jo občinstvo preveč pogosto vidi. S tem si je ohranila dobro ime in se obvarovala pozabljenja. Saj je zelo, zelo malo filmskih igrancev, ki so ostali tako dolgo priljubljeni.

Ko je prišel govoreči film, se dolgo ni mogla odločiti, da bi v njem igrala. Šele ko je postal novi izum tehnično popoln, se je upala nastopiti v govorečem filmu. Prvi je bil »Arijana«, ki smo jo lani videli. Pokazal je, da je Bergnerica, tudi kadar govori, vsaj tako dobra igralka kakor v pantomimi.

V filmu »Zasanjane ustne« igra vlogo mlade žene nekega goslača, ki se je zaljubila v svetovno znanega virtuozu, prijatelja svojega moža.

Vzlic slavi, ki jo je doživela v filmu, pa igra Bergnerica rajši v gledališču. Stalno je angažirana v Berlinu in gostuje pogosto po vsej Evropi.

Atlantida

Režiser Pabst je napravil v Afriki film »Atlantida« po slovitem Benoitovem romanu istega imena. Glavne vloge igrajo Brigita Helm, Tela Tschai, Gustav Diessl, Heinz A. Klingenberg in Vladimir Sokolov. Vsebinska je v kratkem tale:

Težko leži afriška vročina nad francosko trdnjavo, daleč v puščavi. Kapitan Saint-Avit, ki je sanjač in zelo samosvoji človek, sedi s svojim tovarišem, mladim poročnikom, na strehi utrdbe in mu pripoveduje zgodbo svojega življenja:

»Bilo je pred dvema letoma. S prijateljem stotnikom Morhangeom — takrat sem bil še poročnik — sva morala iti skozi puščavo, da pogledava, kaj pripravljajo tuareška plemena. Ko sva prišla v bližino Hogarskega gorovja, so naju Tuaregi napadli in odvedli v podzemeljsko pravično mesto Atlantido, ki stoji pod solnim mestom Fachi. Tam sem se blazno zaljubil v bajno lepo vladarko Atlantide Antinejo, toda ona se ni zmenila za mojo ljubezen. Prezrla me je, ker se je zagledala v mojega prijatelja Morhangea. Toda on je ni maral. Tedaj se je obrnila na-

me. Da bi se maščevala nad Morhangeom, mi je ukazala, naj ga ubijem. Imela me je tako v oblasti, da sem jo slepo ubogal in ga ubil.

Šele potem sem se zavedel, kaj sem storil. Tedaj me je popadel obup. Vrgel sem se na Antinejo, da bi maščeval prijatelja, toda njeni služabniki so me prijeli in me vrgli v ječo. Antinejina služabnica Tanit Zerga, ki me je ljubila, me je rešila. Letalo me je potem našlo sredi puščave skoraj mrtvega od žeje.

Drugo jutro kapitana Saint-Avita ni bilo več v trdnjavi. Sledovi v pe-

sku so kazali, da je na kameli odjezdil v puščavo. Toda vihar je kmalu zabrisal stopinje. Saint-Avita niso videli nikdar več...

Gramofonske plošče po Din 1-

izposoja „ŠLAGER“

LJUBLJANA, Aleksandrova c. 4
prehod palače „Viktorije“.

MARIBOR, Slovenska ulica 18

Nauči se prav jesti in piti!

Ni vseeno, kako ješ in piješ — Jej mirno, počasi, ne mrzlo ne prevroče — Cigareta je za prebavo strup

»Nu, če tega ne znam, pa res ne vem, kaj sploh znam. Saj sem se naučil že prvo leto! Zakaj toliko nepotrebnega pisanja?«

Ne bo držalo, dragi čitatelj. Za nepotrebne reči nimamo v našem listu niti časa, niti prostora. Poglejmo le, kako nekateri ljudje jedo in pijejo!

Če pride mož opoldne iz pisarne ali od kod drugod domov, je bolj ali manj (rajši manj) pravilno pripravljeno kosilo že kuhano. Pametne gospodinje, oziroma tiste, ki mislijo, da so pametne, prinese vse skupaj še vrelo na mizo.

Mož, ki ga je utrudilo delo in pot domov, kosilo prav hitro poje, skoraj vase zmeče. Dostikrat si potem privoščijo še vrček piva, ki seveda ne sme biti toplo, in zlije ledeno mrzlo pijačo v želodec, ki so ga vroče jedi preveč razgrele. Če ni piva, se zadovolji tudi z navadno vodo, ki pa mora biti mrzla. Če mu ostane kaj časa, leže za pol ure, toda navadno se z vsakdanjimi domačimi opravki toliko zamoti, da pride čas za vrnitev na delo, preden se sploh zave. Nikdar ne sme manjkati smotke ali cigarete za dobro prebavo.

Tako navadno jemo in pijemo pri kosilu; pri malci in večerji pa tudi ne dosti drugače. Potem se pa čudimo, če nam delata želodec in črevesje sitnosti! Namestu da bi pred

kosilom za pol ure — ali tudi manj — legli in telo pomirili, delamo, kakor smo prej povedali. Namestu da bi jedi dobro prežvečili in preslinili, jih kar v kosih požiramo, da padejo

kakor kamenje v želodec. Ni treba, da bi bilo žvečenje pretirano natančno, vendar pa je bolje, da je jed preveč prežvečena kakor premalo. Naša navada, da jemo vse strašno vroče, škoduje zobem, ustom, želodcu in črevesju, prav tako pa tudi to, da se nalivamo z mrzlimi, če le mogoče ledenimi pijačami. Želodčne in črevesne bolezni niso prav nič prijetne in kdor jih noče dobiti, naj pri jedi pazi! Nauči naj se v miru jesti in piti, počasi in pošteno žvečiti, gleda naj na to, da ne bodo jedi in pijače prevroče ali premrzle. Pol ure počitka po jedi naj bo, dosti več pa pomaga pol ure pred jedjo.

Cigareta za prebavo je strup. Zato proč z njo!

Kaj je pri filmu novega?

Pravkar so začeli delati govorečo obliko nekdanjega nemega filma »Ljubimkanje«, ki so ga priredili po znanem delu umrlega pisatelja in dramatika Arthurja Schnitzlerja. Scenarij je napisal znani nemški pesnik in kritik Felix Salten.

Režiser Johannes Meyer pripravlja film, ki se bo imenoval »Ena izmed nas«. V glavnih vlogah igra Gustav Diessl in Brigita Helm, ki sta bila že partnerja v Pabstovi »Atlantidi«.

Film »Fantom Durmitorja«, kjer igra glavno vlogo Ljubljanka Ita Rina, se bo v Nemčiji imenoval »Pesem črnih gora«. Uvodne posnetke so napravili v Beogradu. Razen naše rojakinje igrajo sami tujci in sicer Blandine Ebinger, Ferdinand Bonn, Ernst Dumke, Frank Günther, Albert E. Kersten, Heinz Salfner in Carl de Vogt. Vesti o angažmanu zagrebškega igralca Hinka Nučiča torej ne drže. Film dela družba Eidophon.

Režiser Zelnik, mož Lye Mare, dela film iz življenja slovitenh cirku-

ških umetnikov Fratellinijev. Razen umetnikov samih bodo v tem filmu igrali večje vloge še Olga Čehova, Walter Slezak, Margot Walter-Landa, Max Adalbert in Alfred Abel.

Družba Itala-Messtro bo napravila film »Kraljica noči«. Režira ga režiser E. W. Emo, ki je bil lani zaposlen pri Paramountu v Joinvillu. Glavni vlogi igra Magda Schneider in Hermann Thimig.

Družba »Ultra-film« je dovršila zunanje posnetke za film »Smrt nad Šanghajem«. Ostali del filma bo režiser Rolf Randolph izdelal v ateljejih družbe Jofa. Glavne vloge igrajo Theodor Loos, Peter Voss, Gerda Maurus, Else Elster ter Azijca Mammeij Terja-Basa in On Ping-Pio.

Glavni vlogi v filmu »Prodana nevesta« igra dva slovita umetnika, tenor Domgraf Fassbaender in naša stara znanka Jarmila Novotna, ki smo jo slišali prvič v »Dijakuprosjaku«.

Ufa poroča

Film »Prekrižani računi« so delali v Forstu v Lužicah. Ateljejska dela bodo opravili v Neubabels-

bergu. Film je iz življenja kolesarjev. Glavne vloge so dobili Heinz Rühmann, Fony van Eyck, Fritz Kampers, Otto Wallburg in Harry Hardt. V francoski verziji igra Albert Préjean.

Pommerjev film »Jaz pod novi, ti ponoči« so napravili kar v treh

jezikih, v nemškem, francoskem in angleškem. Zdaj ga delajo v ateljejih. V nemški verziji igra Kätthe von Nagy in Willy Fritsch, v angleški in francoski pa sami igralci, ki jih mi ne poznamo.

»F. P. I. ne odgovarja« so začeli delati te dni v treh jezikih. V nemškem igra glavni vlogi Hans Albers in Sybille Schmitz. Francosko in angleško verzijo bo delala Ufa z družbo »Gaumont-British«. Film se godi v Hamburgu in na Severnem morju. V angleški verziji igra Conrad Veidt.

Ufa je poslala v severno Finsko posebno ekspedicijo, ki naj bi napravila nekaj kulturnih filmov iz življenja severnjakov. Vodja ekspedicije pa je brzojavil iz Kaajane, da so morali za nekaj dni nehati z delom, zaradi nepreglednih oblakov dima, ki jih je prignal veter iz Rusije. Ti oblaki, ki so posledica strašnega gozdnega požara, so več dni zakrivali sonce, da je bilo vsako delo s kamero nemogoče.

Rudolfa Forsterja so angažirali za glavno vlogo v filmu »Ne igrajte se z življenjem«, ki nam pokaže katastrofo nemške podmornice.

Dobri recepti za kumarice

Kumarice so zelo poceni. Pripravljamo jih na toliko različnih načinov, da bi z recepti lahko popisali cele strani. Za naše bralke pa smo izbrali nekaj najboljših in najbolj preizkušenih, prepričani, da bodo z njimi zadovoljne.

Kumarična omaka

Potrebščine: Tri zelene kumare, žlica masti, tri žlice mleka, žlica krompirjeve moke, malo sladkorja, soli, popra in kisa.

Priprava: Olupljene kumare razreži po dolgem na štiri dele in potem na kose, ki naj bodo za prst dolgi. Duši jih na masti s kisom, poprom in sladkorjem in kuhaj še s krompirjevo moko in z mlekom. Omako zlij potem čez kumare.

Pikantne kumarice z gorčico

Ne preveč zrele kumare olup, poberi jim pečke, nareži na podolgaste kose, nasoli in pusti, da stoje 24 ur. Potem zlij nanje vrelega kisa in jih pusti, da stoje še 24 ur. Nato jih stres na sito, da se odteko. Potem polagaj v velik kozarec plast kumaric in plast mešanice zelene razrezane paprike, zrn bele gorčice, drobne čebule, hrenovih rezi, česna, podzemeljske kolerabe, lovorjevega listja in nekaj zrn popra, potem spet kumarice in tako dalje, dokler ni kozarec poln. Na vrh deni plast mrzle gorčice, ki si jo prej skuhalo in spet ohladilo. Kozarec zaveži.

Nadevane kumarice

Potrebščine: Ostanke mesa, tri sveže kumare, žemlja, žlica masti, žlica krompirjeve moke, jajce, začimbe za juho, sol, poper, sir, maslo.

Priprava: Olupljene kumare po dolgem prereži. Ostanke mesa sesekljaj in napravi nadev z žemljo brez skorje, ki si jo namočila in iztisnila, z jajcem, poprom in soljo. Z žlico kumare izvotli in nadevaj. Potem položi polovice kumar v namaščeno ponev, potresi jih z drobtinami in s sirom, položi nanje koščke surovega masla in v pečici speci. Omako, ki jo dobiš, skuhaj s krompirjevo moko in ji dodaj začimbe.

Kumarična solata tudi — pozimi!

Kumarična solata, pa naj že bo sladkorna, s česnom pripravljena, mešana s krompirjem, ali kakršnakoli, je vselej izborna jed. Toda le malo gospodinj ve, da lahko spravimo kumarice tudi za zimo. Olupljene in narezane kumarice nasolimo in čez tri ure dobro izžmamo. Potem jih še enkrat nasolimo in ožmamo čez pol ure. Nato naložimo precej debelo plast takih kumaric v kozarec, damo nanje precejšnjo plast debelo-zrnate soli, spet plast kumaric in nato soli, dokler ni kozarec poln. Zgoraj mora biti plast soli. Kozarec zavežemo. Ko kumarice pozimi odpremo, jih damo pod tekočo vodo ali pa v veliko posodo, kjer vodo pogosto menjamo. S tem izgube sol. Potem mo-

ramo dodati le še začimbe. Kozarci naj bodo majhni, da bo kumaric ravno prav za eno kosilo.

Slane kumarice se hitro skisajo.

Oprane majhne kumarice denemo v velik kozarec s toplo vodo. Dodamo dve žlici soli in malo kisa, razen tega pa še poper in zelenjavo ter kos kruha, da se prej skisajo. Kozarec, ki naj bo odprt, postavimo če je le mogoče na sonce in kumarice bodo najkasneje v petih dneh kisle.

Jabolčna krema

Potrebščine: ½ kg olupljenih razklanih jabolok, voda in sladkor; za kremo: ¼ l mleka, 2 rumenjaka in sneg iz 2 beljakov, 5 dkg sladkorja, 1 zavojček Dr. Oetkerjevega vanilinovega sladkorja, 1 čajna žlica Dr. Oetkerjevega praška za pudring (vanil.) ali najfinejša škrobna moka, višnje ali črešnje, eventualno oranžni olup.

Priprava: Jabolčne rezine se pariyo z nekoliko vode in sladkorja, da se skuhamo, a ne razkuhamo, nego ostanejo cele. Shlajena deni jabolka v stekleno skledo in jih polij s takole kremo: mleko, rumenjak, sladkor, vanilinov sladkor, prašek za vanil. Pudring ali škrobno moko stepaj na ognju s snežno metlico, da postane krema gosta. Shlajeno pomešaj kremo s snegom iz obeh beljakov. Ako hočeš, moreš zribati z ribezem v kremo tudi olup pol oranže ter primešati tudi eventualno višnje ali črešnje.

Servira se z biskvitom ali keksi.

TVRDKA

SINGERJEVI ŠIVALNI STROJI

se je preselila

v Gajevo ulico št. 3

poleg nebotičnika

ženski sodniki

V Nemčiji je doslej zaposlenih 74 žensk v sodnih službah. Štiri izmed njih so sodne svetnice, torej stalne sodnice, štiri pa stalne sodne pomočnice, ostalih 66 pa še niso v stalni državni službi, ker so šele pristavke.

ženska v angleški policiji

Na Angleškem so ženske dosegle največje uspehe. Zdaj jih je precej tudi že v policijski službi, kjer jih srečamo na mestih agentov, sergantov in nadzornikov. Glavni pogoji za sprejem žensk v policijsko službo so: ne sme biti omožena, pač pa je lahko vdova, imeti mora najmanj 22 let, največ pa 35 in razen tega ne sme biti manjša od 160 centimetrov.

Poravnajte naročnino!

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA:

MOTOH KAVA

LJUBLJANA
VODNIKOVA TRG 51.5.

Da ne pozabim!

Še danes moram poslati naročnino za „Družinski Tednik Roman“

KLIŠEJE
vseh vrst po fotografijah ali risbah
ločeno, skupaj, najhitreje

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Znižali smo cene

vsem čevljem domačega in tujega izvora za gospode in dame. Oglejte si naše blago in izbiro, predno kaj kupite.

A. ŽIBERT
trgovina s čevlji
LJUBLJANA
Prešernova ulica

Patentni zlozljivi lotelj

posebno priporočljiv za bolnike, kateri trpe na astmi ali drugih bolečinah v nogah

I Klobčaver
Ljubljana
Poljanska c. 17
dvorišče

Priporočja se tudi za
vsa v tapetnisko
stroko spadajoča
dela po najnižjih
cenah

Oglašanje pomeni uspeh —
Oglašanje v „Družinskem Tedniku
Romanu“ zanesljiv uspeh!

RUFF ČOKOLADA BONBONI

● Veselje vsake družine! ●

Gramoloni in gramonske plošče se kupijo
najbolje in v največji izbiri pri

„Jugosport“
Ljubljana
Miklošičeva c. št. 34

Kupujte domače izdelke jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, ¼ litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. Oetkerjeve

špecialitete se dobijo v vseh
špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. Oetker, Maribor